

Un perfum sense suport, una despesa pura.

Marina Glez. Guerreiro

Raúl Lorenzo

Comissariat per Renato Della Poeta i Aurélien Le Genissel

20.01.2023 – 05.03.2023

“El temps s’anuncia ja com allò que desbarata aquesta distinció entre prendre i donar.”

JACQUES DERRIDA. *Dar (el) tiempo.*

Quan vaig començar a escriure aquestes línies, la Marina i el Raúl em van aconsellar llegir un text que el Raúl havia escrit pel catàleg del cicle ‘Fantástico Interior’ a la Casa Encendida l’any 2022. Es titula ‘Un puente’ i reflexiona sobre la idea del pont com a lloc de passatge, d’unió, de perill i promeses entre dos punts; una construcció que no domini ni posseeixi, sinó que cohabiti i simpatitzi amb l’entorn. Però també sobre el llenguatge, l’hermenèutica, l’espai buit que existeix entre les paraules i les limitacions d’una suposada objectivitat semàntica. I és que el pont té forma de guió i no són pocs els filòsofs que han abusat d’aquest signe de puntuació per a contrarestar les limitacions de l’escrit. I, al contrari, ‘tot espai és també un guió-en-potència’.

Vaig pensar en aquesta última frase a l’hora d’imaginar la primera exposició que anaven a fer junts. Vaig pensar en quin seria el seu guió. És a dir, el seu punt de trobada, la seva aposta sobre l’espai buit –tant físic com discursiu– però també la seva narrativa, si pensem en la polisèmia del concepte de guió¹. Vaig pensar en com donar sentit a un trajecte, si és cert que ‘un bon camí ens portarà, segur, a un bon pont’, com diuen en el text. I és que hi ha alguna cosa d’aquesta idea d’ordenació de la realitat, de mapa, de pla, en el treball de tots dos artistes. Una voluntat d’estructurar una ‘realitat oceànica’ en les prestatgeries, les ceràmiques, els trencaclosques, els calendaris, els taulells o les llibretes de la Marina. Una temptativa de materialitzar les energies, de donar forma a la foscor en les escultures i els materials refredats d’en Raúl. Unes quadrícules en els angles rectes del ferro de l’un i en les línies perpendiculars del traç de la segona. Un vocabulari de signes inventats en les fulles i els daus de la Marina, i de formes profundes i gestos remots en els quadres del Raúl. Alguna cosa d’intentar petrificar un flux, desplegar un reticle sobre la realitat; això que Bergson va anomenar el pensament i que sempre lluita contra el que està en moviment.

1. I és que un guió pot ser una marca ortogràfica, però, al mateix temps, pot ser un ‘escrit que serveix de guia’, com el defineix la RAE.

Els objectes es despleguen llavors com a fetitxes –en el seu doble vessant: psicològic i econòmic–, produccions que han perdut el seu valor utilitari per a convertir-se en obres màgiques, en el sentit en el qual Agamben explica que només la màgia pot fer-nos veritablement feliços. Com allò que ‘ens espera només en el punt en el qual no ens estava destinat’, és a dir, més enllà d’una racionalitat productiva i previsible, com una sorpresa i una confusió. Regals que s’amaguen en la llengua secreta d’una vella carta d’amor o en les capes descobertes d’una columna de ferro. Les monedes, per exemple, passen de ser les representants inertes de la mesura, el consum i l’intercanvi financer a convertir-se en elements d’una poètica catifa –en el cas de la Marina– o en materials d’una fusió gairebé alquímica –en el cas del Raúl–, perdent així el seu simple component pragmàtic. Els imants de la nevera semblen testimonis desordenats de moments oblidats i les marques dels quadres restes d’accions pretèrites. I és que potser això que Bergson anomena el que està en moviment no sigui més que el pas del temps, aquesta realitat a la qual intentem aferrar-nos, però que sempre va dos passos per davant nostre–trencant el guió preestablert.

No és casualitat llavors que un dels textos escrits pel Raúl per a una exposició de la Marina es tituli ‘Given Time’, gairebé igual que aquell famós llibre de Derrida Donar (el temps subtítulat... la moneda falsa. En ell, Raúl explica que regalar un objecte és en realitat regalar temps, el temps que s’ha dedicat a adquirir-lo, pensar-lo o comprar-lo. De fet, qualsevol objecte és el receptacle d’un temps que (s’) amaga, d’un temps que guarda en secret, d’un temps que a vegades reapareix. Així es presenten algunes obres d’aquesta exposició, com una espècie d’anamnesi, símbols del ‘temps mateix i només el temps (...) un perfum sense suport, un gra de memòria, una simple fragància; alguna cosa així com una despesa pura²’, com escriu Roland Barthes en els seus Fragments d’un Discurs Amorós. Tenen l’ambigüitat d’aquests moments viscuts, perduts, somiats, soferts, però que mai es ‘recuperen en cap destí’ raonable. ‘Les caixes de la mudança són com càpsules de temps enviades des d’altres ciutats i altres vides en les quals jo tenia un altre nom, un altre passaport, un altre rostre, un altre cos’, explica Paul B. Preciado (a Dysphoria Mundi) sobre les seves deambulacions en un apartament buit de París després d’una ruptura, mentre espera la mudança.

I penso que potser les caixes que ens envien a les galeries buides siguin també càpsules de temps i el que els artistes sempre ofereixen en el seu art sigui això, temps. ‘Doncs en donar tot el temps d’un mateix es dona tot, es dona el tot, si tot el que es dona està en el temps i si es dona tot el temps d’un mateix’, explica Derrida en el seu text, sobre le(s) relació(ns) amoro(se)s de Madame de Maintenon. Encara que el temps es dona, però també es pren: ‘Ella ja no pot prendre’s el seu temps. Ja no li queda res. No obstant això, ella ho dona. Això és el que Lacan diu de l’amor: dona el que no té’. Donar el que no té em semblaria també una encertada definició de l’art. Encara que en realitat del que es tracta és del que Derrida anomena la ‘resta’, que és una altra manera de parlar de la ‘despesa pura’ de Barthes. Una despesa que és un excés, la coneguda dépense de Bataille, és a dir, l’intent de superació de les oposicions clàssiques de la metafísica occidental. Sobre aquest abisme també balla l’exposició, entre el blanc i el metàl·lic, la duresa del ferro i la fragilitat de la ceràmica, el caos amagat de les soldadures i els camins marcats en una simple fulla de quadern, la sensibilitat d’un agraïment i la intransigència d’un compte enrere. La bellesa de les espines d’un card que es converteix, en aquest context, en la més bonica de les flors.

2. Un concepte que remet a la famosa dépense de Bataille i que trobem en la manera en la qual els artistes volen superar la noció d’utilitarisme contemporani.

Però aquest 'espai' del guió també es refereix al blanc que existeix entre les paraules, a la distància que sempre hi ha entre la realitat i la seva explicació o entre dues veus que intenten recordar-se. El silenci de les paraules no és més que el reflex del buit entre les obres. El que anomenem un duo show potser no és més que una forma possible d'aquest guió de dissonàncies i assonàncies.

Potser l'única manera d'evitar el relat' –saltar-se el guió...–, com diu Mallarmé en el pròleg a 'Un coups de dés', sigui aprendre a habitar aquest espai, aquest apartament buit i aquesta sala compartida plena de fantasmes³. I la prosa d'un diàleg impossible es verifica llavors en la confrontació d'un quadre metàl·lic i una nevera compartida. Espaiar les paraules, de la mateixa manera que ho fa Mallarmé en el seu poema.

Y llavors,

'res haurà

tingut lloc

menys el lloc...

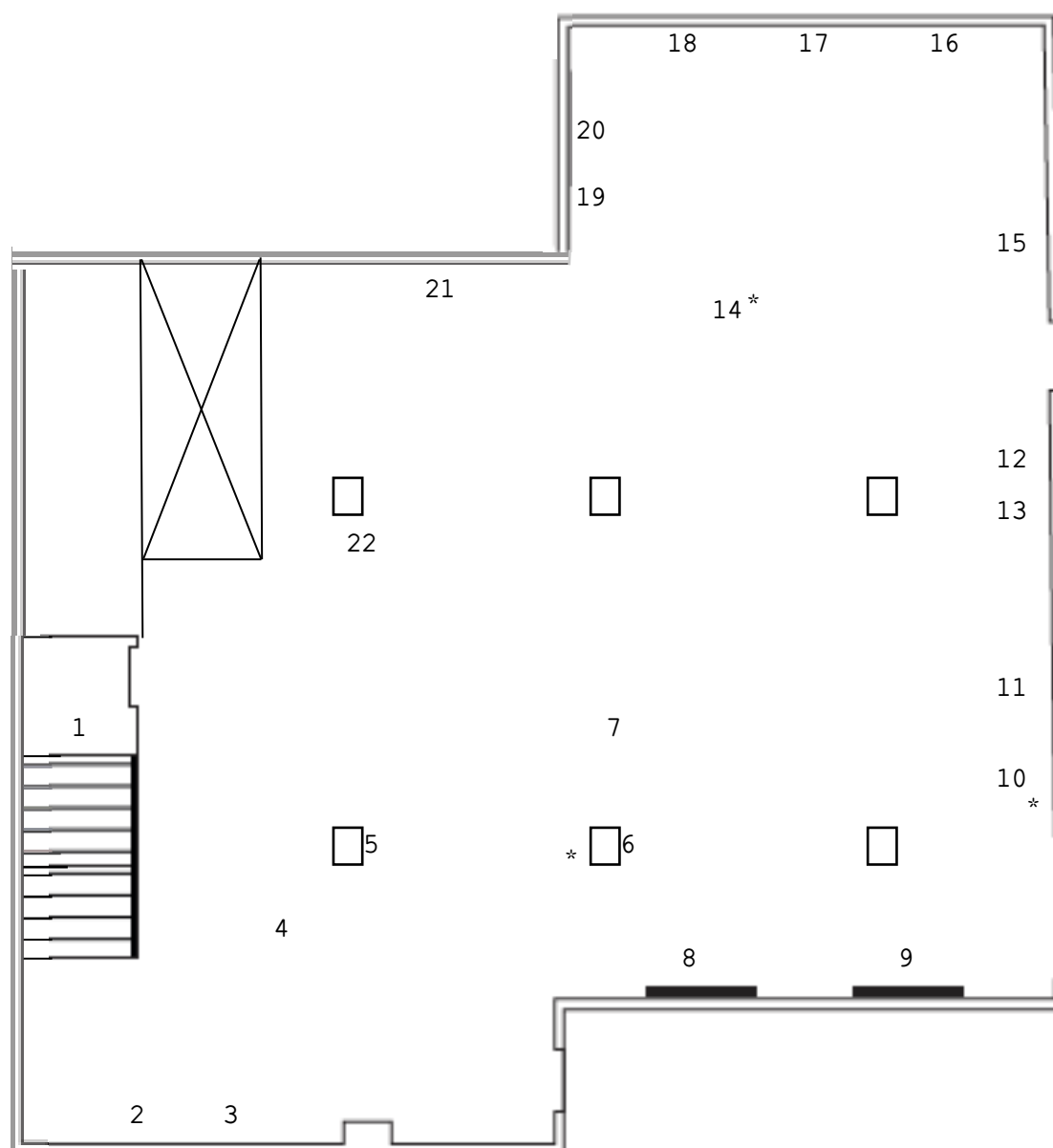
exceptuant

potser

una constel·lació'.

Text: Aurélien Le Genissel

3. 'Tot just va haver creuat el pont, els fantasmes van venir a la seva trobada', explica una cartel·la del Nosferatu de F.W. Murnau

1. M.G.G, <i>Dos puntos</i> . Azulejo, 2022	14. R.L, <i>Derrame 2</i> . Acero y ácido poliláctico, 2022-23
2. R.L, <i>Derrame 1</i> . Acero, 2022-23	15. R.L, <i>Derrame 7</i> . Acero, cobre, aluminio, latón y tela de algodón, 2022-23
3. M.G.G, <i>Canción de verano</i> . Cerámica esmaltada, 2022	16. M.G.G, <i>Calendario</i> . Lápices de colores sobre madera, 2021-2022
4. M.G.G, <i>Reloj</i> . Cerámica esmaltada y arroz de la Albufera, 22	17. M.G.G, <i>Puerta I (Volver)</i> . Cerámica esmaltada, puerta de nevera, imanes, papel y flores secas, 2021
5. R.L, <i>Derrame 12</i> . Acero y cobre, 2022-23	18. M.G.G, <i>Partitura I</i> . Bolígrafo sobre papel, 2021
6. R.L, <i>Derrame 11</i> . Acero, cobre, aluminio y latón, 2022-23	19. R.L, <i>Derrame 9</i> . Acero, cobre, aluminio y latón, 2022-23
7. R.L, <i>Derrame 15</i> . Acero y tela de algodón, 2022-23	20. R.L, <i>Derrame 10</i> . Acero, cobre, aluminio y latón, 2022-23
8. M.G.G, <i>Carta</i> . Bolígrafo sobre papel, 2020	21. R.L, <i>Derrame 14</i> . Acero, 2022-23
9. M.G.G, <i>Balcón</i> . Forja, palmito, pasta, cerámica esmaltada, lana y cera, 2023	22. M.G.G, <i>Entre Pamplona y Logroño</i> . Alfombra, cerámica esmaltada, tiza, cardos, flores silvestres..., 2023
10. R.L, <i>Derrame 4</i> . Acero, cobre, aluminio y latón, 2022-23	
11. M.G.G, <i>Pajarito</i> . Cera, plástico y cerámica esmaltada, 2020	
12. M.G.G, <i>Puerta II. (Cruza el puente)</i> . Cerámica esmaltada, puerta de nevera, imanes y papel, 2021	
13. M.G.G, <i>Puerta III (Mañana)</i> . Cerámica esmaltada, puerta de nevera, imanes y papel, 2021	